

Kategorizace prací z hlediska prachu

**Ing. Jitka Hollerová
Státní zdravotní ústav Praha
Centrum laboratorních činností
Laboratoř pro fyzikální faktory**

26. konzultační den

19. února 2009

**Kategorizace prací a informační systém
kategorizace prací**

**Nařízení vlády č. 361/2007 Sb.,
kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci**

- **§ 9 – 12 Hygienické limity, způsob jejich zjišťování a hodnocení a minimální opatření k ochraně zdraví .**
- **Příloha č. 3 – Prach, jeho hygienické limity a postup jejich stanovení**

PEL aerosolů

Přípustný expoziční limit (PEL) – celosměnový časově vážený průměr koncentrace plynů, par nebo aerosolů v pracovním ovzduší, jímž mohou být podle současného stavu znalostí vystaveni zaměstnanci v osmihodinové nebo kratší směně, aniž by u nich došlo i při celoživotní pracovní expozici k poškození zdraví, k ohrožení jejich pracovní schopnosti a výkonnosti. Přípustný expoziční limit je stanoven pro práci, při které průměrná plicní ventilace nepřekračuje 20 litrů za minutu za osmihodinovou směnu.

Vyhláška MZ č. 432/2003 Sb.,

kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli.

Práce kategorie 1 – při nich není pravděpodobný nepříznivý vliv na zdraví

Práce kategorie 2 – při nich lze očekávat jejich vliv na zdraví jen výjimečně, nejsou překračovány hygienické limity

Práce kategorie 3 – při nich jsou hygienické limity překračovány, expozice není spolehlivě snížena technickými opatřeními a je nutné využívat osobní ochranné pracovní prostředky a další opatření

Práce kategorie 4 – při nich je vysoké riziko ohrožení zdraví

Příloha č. 1 k vyhlášce 432/2003 Sb., Kritéria kategorizace prací

1. Prach

Kategorie 2

Průměrné celosměnové koncentrace v pracovním ovzduší jsou vyšší než 30% hodnoty PEL pro příslušný druh prachu, stanoveného NV č. 361/2007 Sb., avšak hodnotu PEL nepřekračují

Kategorie 3

Průměrné celosměnové koncentrace v pracovním ovzduší jsou vyšší než hodnota PEL pro příslušný druh prachu, avšak nepřekračují jeho trojnásobek

Kategorie 4

Průměrné celosměnové koncentrace v pracovním ovzduší jsou vyšší než je uvedeno pro kategorii 3

Měření prašnosti pro kategorizaci práce

Měříme v pracovním ovzduší v dýchací zóně pracovníka (mimo OOPP).

Musí charakterizovat sledovanou pracovní činnost.

Měříme **průměrné** celosměnové koncentrace

- osobní odběry – typické směny, několik pracovníků
- stacionární odběry – prašnost dílčích činností, pozadí

Stálé práce – celosměnový časově vážený průměr

Nárazové práce – prašné operace občas (např. 3 dny v týdnu),
jinak práce s minimální prašností – celotýdenní časově vážený průměr

V pracovní směně by neměla celková koncentrace prachu překročit trojnásobek příslušné PELc (při překročení zařadit do vyšší kategorie).

Prašnost pro kategorizaci - pokračování

Zjištěné celosměnové časově vážené koncentrace v porovnání s PEL se zařadí do příslušné kategorie 2 až 4 (kategorie 1 – hodnoty prašnosti pod 1/3 PEL)

kategorie 2R – pro hodnoty prašnosti kolem PEL (vzhledem k nejistotě měření) – práce je zařazena do kategorie 2, ale pracovníci jsou více sledováni

Truhlářství – zakázková výroba

1 den řezání

2 dny truhlářských prací

2 dny dokončovacích prací

Stacionární měření

Řezání ----- 9,9 mg/m³

Truhlářské práce (olepování,
broušení, srovnávání)--- 3,7mg/m³

Dokončovací práce----1,5 mg/m³

Osobní odběr

Řezání ----- 6,0 mg/m³

Truhlářské práce----- 4,5 mg/m³

Dokončovací práce---- 2,9 mg/m³

Celotýdenní časově vážený

průměr - stac. 4,1 mg/m³

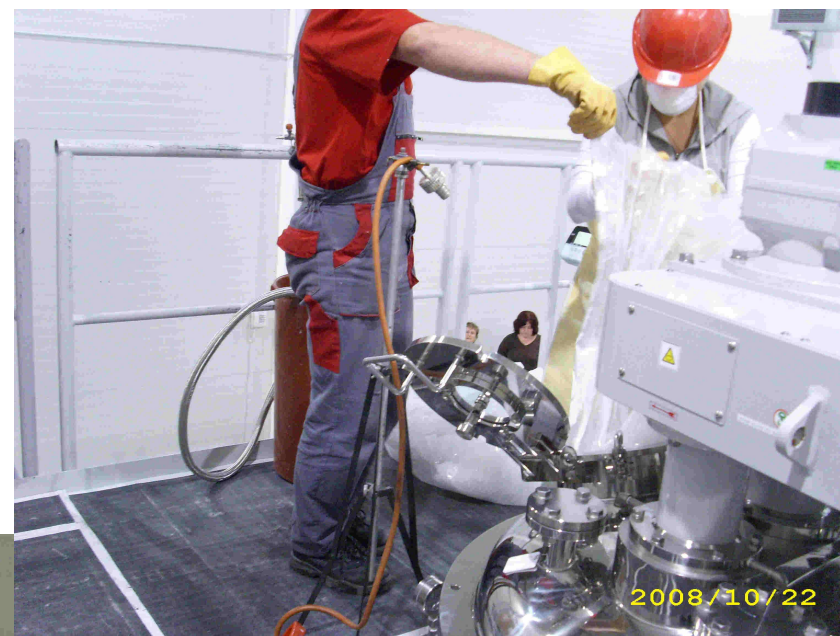
- osob. 4,2 mg/m³

Výroba pájecích past -„čistý provoz“

Prašnost $0,05 - 0,15\text{mg/m}^3$

Svářecí dýmy

Měření pro kategorizaci – vždy **mimo** ochranný štít

Třídění odpadu – polootevřené pracoviště

pouze osobní odběry

Koncentrace prachu (mg/m³) - změřená

Manipulační dělník	28,5
Strojník	31,7
Pracovník u lisu	13,1

Výpočet celosměnového váženého průměru (mg/m³)

- *Celková doba práce je 400 minut z 480 minut směny.*

Manipulační dělník	23,8
Strojník	26,4
Pracovník u lisu	10,9

Děkuji za pozornost

